

Sian vuosi

TAMMIKUU

18

Sanna soittaa. Vuokra on aivan liian suuri, rahat eivät riitä. He joutuvat ehkä muuttamaan pian. Muita uutisia: Santtu on kuollut, täällä Kouvolassa.

– Mitä sille kävi?

– Se oli jäänyt juomaan kotiviiniä kun muut oli lähteny. Sit se oli löytyny aamulla. On tukehtunu ilmeisesti omaan oksennukseen.

Minä en Santtua juuri tuntenut, pari kertaa olin nähnyt, Santtu asui parin kilometrin päässä. Kirjoitti runoja ja soitteli kitaraa, milloin ei pössytellyt tai juonut, sen verran tiedän. Ja hirveän kiltti kaveri.

26

Lastenvalvoja soitti: Jesse on tavattu rapusta illalla, kun Sanna oli baarissa. Tumppi meni pelastamaan. Tänään Jesse on pois koulusta ja Tumpin luona. Ehkä huomenna myös.

Minun on ehkä pakko lähteä Helsinkiin. Mutta pian olisi henkilökohtainen käynti työkkärissä, saako sitä siirrettyä?

27

Soitan Tumpille, joka sanoo, että voi käydä Sannalla, jos on tarve.

Sanna tuli sinne aamulla juovuksissa, nukkui vähän aikaa ja lähti sitten Jessen kanssa Kallioon, takaisin sen jonkun Mikon luokse, jolla on Jessen ikäinen tyttö.

Illalla soitan Tumpille uudestaan ja kysyn, tietääkö hän mitään Sannasta. Tumppi sanoo soitelleensa Kallioon ja juttelleensa. Sanna kuulemma kertoi että ei hätää, että oli jo tarkoitus lopetella juomista.

Myöhään kymmeneltä soitan Sannalle, mutta puhelimeen ei vastata.

28

Soitan, ja viidentoista hälytyksen jälkeen Sanna vastaa. Tuntuu rauhalliselta ja selväpäiseltä. Mutta ääni on toivoton ja luovuttanut. Jesse jäi tänäänkin pois koulusta.

- Koululta ne kyllä ilmoittaa kohta lastensuojeluun, sanon.
- Ei sitä! Sitten Jesseä ei enää ikinä saa takaisin.
- Hei, on toi systeemi vähän kehittynyt sun lastenkodin ajoista.

Sanna alkaa selostaa kauhutarinaa minkä luki jostain blogista. Sitten omia lastenkotikokemuksiaan.

– Ihan hirvee natsi oli siellä komentamassa se akka. Ei saanu edes vieraita käydä. Äiti ei käyny koskaan. Ei se vissiin kyllä välittänykkää.

– Se oli joskus viime vuosisadalla!

Kyllästyn, lopetan puhelun. Selaan nettiä, mitä tukitoimia on. On näköjään muitakin kuin pakkohuostaanotto. Soitan ja kerron.

– Muuta alivuokralaiseksi mulle, Sanna ehdottaa. – Jaettaisi kuluja, voisit olla Jessen kanssa, eikä sulla olisi niin huolta. Säästäisit sinäkin.

Ajattelen sitä. Kuvittelen niitä riitoja. Ei me ihan turhan päiten erottu.

MAALISKUU

15

Kevät. Pieniä päiviä näkyy siellä täällä, lumi tekee verkkaista pakoa asfaltilta. Väsyttää joka päivä. En saa mitään hyödyllistä tehtyä.

Olen ollut Helsingissä nyt melkein kuusi viikkoa. Jouduin lähtemään Helsinkiin Jessen seuraksi, ei ollut vaihtoehtoja. Nyt elelen Jessen kanssa kahdestaan kerrostalossa Jakomäessä.

Sanna on käynyt välillä kääntymässä, nukkumassa krapulaa pois tai vaihtamassa vaatteita. Nyt hän lähti vihdoinkin katkolle ja sen jälkeen kuntoutusjaksolle Tervalammen kartanolle. Olen taas toiveikas.

Rahat eivät riitä millään. Yksinhuoltajan pitäisi saada tukia lähes 250 euroa kuussa enemmän. Ne saa Sanna ja käyttää ne johonkin. Minä en saa, kun en ole virallisesti yksinhuoltaja. Missään ei voi käydä, mitään perusmuonaa erikoisempaa ei voi ostaa. Kökötän vain täällä Jakomäessä, päivästä toiseen.

30

Yhä Jakomäessä. Flunssa. Sanna on sunnuntaihin täällä ja palaa sitten Tervalammelle. Mimosa on nyt myös täällä käymässä. Sanna suunnittelee kaikkea, mitä he voisivat tehdä yhdessä kesällä.

Iltapäivällä Mimosa lähtee, Jesse menee käymään kaverillaan ja minä päätän käydä vilkaisemassa, mitä Tumpille kuuluu. Sanna jää yksin kissojen kanssa. Raportoi fiiliksistä kun palaan.

– Meinasin jo lähteä tästä johokki.

- Kui?
- Oli jotenkin orpo olo.
- Kolme tuntia?? Oot kolme tuntia yksinäsi ja tunnet olosi yksinäiseksi ???
- Joo. No mut mä olen niin tottunu seuraan.
- Sä et kyllä ikinä ole osannu olla yksin.
- Nii. Mut kyl mä olen oppinu jotain ittestäni siellä Tervalammella.
- Kuulostaa hyvältä.
- Ja mä oon huomannu kans että alan tulla toimeen paremmin muitten naisten kanssa.
- Sä kehititkin aina riidan joka ainoan naisen kanssa joka oli vuokraemäntänä meillä tai majaili samalla tontilla.
- Nii.
- Kauansä olet siellä vielä?
- Meen sinne ens viikoksi vielä, sit perjantaina pois.

Minä olen täällä 18. päivään asti, silloin tapaamme vielä lastensuojelijan.

31

Tänään on työmarkkinatukipäivä. Tumppi soittaa.
Tietää kyllä rahapäivät.

– Moi.

– Moi.

– Onko paha paikka?

– Ei, en tee tässä mitään.

– Mun pitäs nyt pyytää vähän isompaa vippiä, on yks juttu.
Onnistusko?

– Paljon tarviit sitte?

– No tota neljäsataa.

– No huh. Mihin?

– Pitäs saada pelikone.

– Ei mullo semmosia.

– Ota pikavippi.

– No enhän varmaan ota!

– Mä maksan sen kyllä. Korot kanssa. Oonhan mä aina maksanu
takasin, enks olekin?

– Koska?

– Ens viikolla. Ihan saletisti.

Puhelun jälkeen nostan tilin tyhjäksi ja siirrän nettisiirtona Tumpille, sitten otan vielä pikavipin ja siitäkkin suurimman osan laitan Tumpille.

HUHTIKUU

8

Sanna tulee bussilla Tervalammelta, joku lihava kundi mukanaan. Kundi on Kalle. Pilleristi, joka yrittää raitistumista.

– Öh, moi.

– Nyt en juo enää, Sanna sanoo. – Iloinen ja tasapainoinen olen näin selvinkin päin.

– Kiva kuulla. Parantaa munkin fiiliksiä, et uskokaan. Ihan kuin olis taas toivoa tulevaisuudesta.

Huomaan, että Sanna on rauhallisempi, ei menetä malttiaan alituisen. Ja kärsivällisempi Jesseä kohtaan.

– Rupeen pyykkäämään nyt.

– Tarvitko jotain apua.

– Ehen.

Pyykkiä on kahdeksan koneellista. On kertynyt. Mimosa soittaa, Sanna vastaa.

– Ai tuut koska? Huomenna.

(...)

– Joo, vaikka iltapäivällä.

(...)

– Älä sit tuo siideriä mukanas, ettei viinahammasta ala kolottaa.

Mimosa sanoo, että ei taatusti tuo. Sanna sulkee. Kuluu tunti. Jani soittaa minulle, kännissä.

– Voiks tulla sinne yöksi?

– Ai katos. No mitä?

– No mitä, ei oo mitään tekemistä eikä rahaa. Eikä oo nähty.

– No ok.

Jani tulee, jo paljon enemmän kännissä kuin soittaessaan. Tai pilleripöhnässä, en ole varma. Ei kyllä kaljaa mukana. En tiedä miten hän onnistui kuulostamaan niin terävältä puhelimesta, mutta horisee nyt niin älyttömiä, etten jaksa kuunnella. Yöksi hän vetäytyy Sannan kanssa sivuhuoneeseen.

10

Jessen Taape-rotta sairastui eilen, ja tänään se on alkanut nopeasti muuttua raukeammaksi ja apaattiseksi.

Sanna lähtee viemään rottaa eläinlääkäriin. Matkalla bussissa Taape kuolee. Emme saa koskaan tietää mikä sen tappoi. Sanna palaa takaisin kuollut rotta mukanaan.

– En mä tienny mitä sille pitäs tehdä.

– Kai se on haudattava. Mä käyn vaikka Jessen kanssa, parin päivän päästä.

– Joo. Mä lähen käymään Kallella.

– Aijaa?

Sanna alkaa kuunnella Janis Joplinia, valikoida vaatteita ja meikata. Katselen sitä huolestuneena mutta en sano mitään. Sitten Sanna lähtee.

Illalla Sanna tulee takaisin pienessä oluthumalassa, allapäin.

– Hävettää.

– Minkä helvetin takia sä nyt joit?

– No kun tuntuu kuin mikään ei sujuisi. Ihan kuin kaikki –.

En välitä siitä mitä hän sanoo. Maailma tuntuu taas romahtaneelta.

– Kaksi päivää. Kaksi päivää Tervalammen jälkeen!?!? Kaksi päivää sitten sanoit ettet enää juo!!

– Anna olla. Mä meen nyt tonne vähän lepäämään.

Sanna kaivaa jonkun valmissalaatin laukusta, pudottaa kengät ja vaatteet eteiseen, menee valtaamaan vuoteeni. Syö ja nukkuu.

Minä olen ollut täällä, poissa kotoa, tämän takia nyt yli kaksi kuukautta.

Seuraavana päivänä Sanna toipuu krapulasta ja rakentelee itsestään taas uutta ihmistä. Sanoo Anteeksi. Tämä ei tule toistumaan. Ei se alkoholi sovi minulle. Ei, ei kaikki ala uudestaan. Älä pelkää.

21

Sanna ei tosiaan ole juonut. Siinä on se mukava puoli, että hän ei rähise kodin sotkuista eikä ole niin pikkutarkka. On myös kärsivällisempi meitä kohtaan, ei ole edes vielä polttanut päreitään kertaakaan viimeisten kahden viikon aikana, mikä ihme.

Lisäksi hän on katkaisemassa välejä Kalleen.

– Se on niin ailahteleva ja tasapainoton, Sanna sanoo.

– No ei varmaan kantsikaan juopposeurassa majaillla.

- Niin, potentiaalinen uudelleenaloittaja. Viimeksikin ehdotti kun puhuin puhelimesta, että vois mennä ottamaan oluen.
- Hankkiudu eroon. Naurettavaa, koettaa raitistua, ja samalla lorvii deekujen kanssa.

Lähden käymään Kouvolassa. Olen ollut poissa kaksi ja puoli kuukautta. Limoviikuna on taas kuollut, aina ne kuolee minulta. Kämpässä haisee viemäri. Vessaan ja lavuaareihin pitää laskea vettä, neste on ehtinyt höyrystyä pois.

27

Soitan. Sannan (ja Jessen) muutolle ehdoton takaraja on 12.5..

- No on ne nyt tiukkoja. Voitko neuvotella?
- Ei vissiin suju kun jätin vuokrat rästiin.
- Niin ku ryyppäsit ne rahat?
- Kyl mä ostelin kaikkea kans.

Jollei asunto ole silloin tyhjä, Sato-asuntojen edustajat tulevat, tyhjentävät, myyntikelpoinen tavara myydään ja suurin osa tuhotaan (kertoii häätöilmoitus).

Sanna on ilmeisesti yhä raittiina. Muuttouhkakin päällä, ja hän yliluonnollisen rauhallinen.

- Miten sä jaksat? Juomattomuus auttaa?
- Nii. Ja tää kevätki ihan vaan. Ja mielialälääkitys. Teen minkä voin ja se siitä, asiat järjestyvät sitten jotenkin lopulta.
- Niinpä kaiketi. Aina ovat järjestyneet. Lopulta. Jollakin tavalla. Siellä hän nyt kanniskelee muuttolaatikoita ja selaa internetistä asuntoilmoituksia.

TOUKOKUU

9 Heillä on muutto kolmen päivän kuluttua perjantaina. Uuteen – kahden kuukauden väliaikaiseen – asuntoon pääsee vasta kesäkuun alussa. Ehkä Jessen on tultava tänne Kouvolaan loppukuuksi, ja Sanna sitten majailisi kaverien nurkissa. Mitenkähän koulu?

Sanna on hyväntuulinen. Kevät, juomattomuus ja varmaan mielialälääkityksen tuki myös.

Viime viikonlopun minä join olutta ja kiertelin kaupungillakin, nyt rahat ovat vähissä.

Puolen yön aikaan Jesse soittaa. Kertoo, että äiti on tullut kotiin taksilla, mutta matkan hinnasta puuttuu kymppi. Nyt kuski ja Sanna odottelevat poliisia pihalla. Sanna soitti äsken Jesselle, että ei mene kauan. Rohkaisen Jesseä:

– Älä huolestu, kyl se kohta tulee.

Halme alkaa kolkutella minun oveni takana. Kuulen ölinän ja huutelun. En avaa.

– Hitsi tulee kyllä kalliiksi roikkua tässä puhelimessa, sanon.

– Tuu Aapeliin, mäkin oon siellä.

Pelaamme ristinollaa Aapelissa, chattaamme.

– No nyt äiti tuli.

Soitan Sannalle.

– Mitä nyt taas?

– No en mä nyt paljo ole juonu. Neljä tuoppia. Älä keuhkoa siellä.

– No keuhkoanhan helvetti!

– Sattu vaan puuttumaan kymppi, ei täs muuta ongelmaa ollu.

Pitäisikö minun muuttaa Helsinkiin? Voisin olla siellä Jessen kanssa kun Sannalla on menoja. Mutta miten minä saan sieltä saa asunnon kun ei ole työtä?

26

He saivat jatkoaikaa tämän kuun loppuun, muutto on vasta viiden päivän kuluttua. Mutta jatko sen kahden kuukauden tilapäisen kämpän jälkeen on yhä epäselvä.

KESÄKUU

22

Jesse tulee Kouvolaan bussilla, menen asemalle vastaan. Kun palaamme asunnolle, alan kehittää lettukestejä. Jesse kertoilee salaperäisestä mielikuvitusmaasta, jonka on keksinyt, selostaa minulle yli tunnin sen tapoja, asukkaita ja elämää, piirtää vielä aakkoset, joita siellä käytetään.

24

01:30 yö, Sanna soittaa. Hän on Kureniemessä, se on jokin osuuskunta. Jossain saarella. Meni Kallen kanssa sinne, sitten Kalle lähti huitelemaan omille teilleen. Konjakkia siellä joku tarjoili. Sitten yksi alkoi kertoilla juttuja poikansa hirttäytymisestä.

- Mua alko ahistaa se. Mä otin sit pameja Kallen varastoista.
- Paljonko?
- Jotain kuus tai kaheksan.
- Huh. Ootsä vielä kännissäkin?
- En mä paljon. Ei tää paha oo. Nyt mua alkaa nukuttaa.
- Ei saatana – !

25

Aamupäivällä tulee Sannalta soitto.

- Hyvää juhannusta.
- Olet hengissä.
- Joo, ei täs hätää. Älä huolestu. Vähän tokkurainen olo tietysti mut kyl tää tästä.

Juttelemme vähän aikaa, lupaan että soitan myöhemmin päivällä ja kysyn taas vointia. Mutta sitten kun iltapäivällä soitan, Sannan puhelimeen ei taas saa yhteyttä.

Jesse on minulla viikon, ainakin jos Sannan suunnitelmat pitävät kutinsa. Sanna sanoo, että Jesse voisi tulla sinne, siellä on kivaa, on järvi ja sauna ja luontoa.

28

Olen kaksi päivää yrittänyt saada Sannaa kiinni, mutta olen kuullut vain keskuksen ilmoituksen, että yhteyttä ei saa. Tänään hän vihdoinkin vastaa että he hölmöilivät jotain kanootissa Kallen kanssa ja puhelin kastui.

– Perkele täällä saa lämmittää edes saunaa ja huuhtoa pois hikiä. Koko päivän paiskittu hommia.

– No mikä siellä nyt on?

– Täällön yks vittupääakka.

Vittupääakka kieltää tekemästä mitään hauskaa ja vittuilee kaikesta, kuulemma. Sannan hermot ovat kireinä, huono merkki.

29

Sanna tulee hakemaan Jessen luokseen Kureniemeen. Soitan vielä ennen junan lähtemistä. He ovat asemalla, Sanna itku kurkussa:

– Me ei saada mennä sinne!

– Miksei??

– Se paholaisakka, sillä on määräysvalta siellä ja se sano että mä olen vaan lorvinu. Enkä mä saa enää tulla sinne.

He lähtevät sitten Helsinkiin. Juttelen puhelimesta Jessen kanssa, Jesse on pettynyt.

HEINÄKUU

4

Yksi lupaava asunto oli taas tarjolla, Pitäjämäestä. Odotin hermostuneena, saisivatko he sen. Tänään selvisi, että eivät saa.

Sanna sai korjatusta asumistukihakemuksesta takautuvia Kelan rahoja. Ne menevät taksiin ja viinaan.

21

Päätettiin että parempi jos Jesse muuttaa asumaan kanssani. Nyt etsin asuntoa Helsingistä. Tällä hetkellä majailen Sannan tilapäiskämpässä Käpylässä, Sanna joutuu muuttamaan tästä kuun lopussa. Minä olen selannut asuntoilmoituksia ja soitellut vaikka minne mutta asuntoa ei saa.

Sanna makailee patjalla rahattomana ja flunssassa. Kissavanhus rääkyy kaikki päivät ja yöt, miksi, emme tiedä. Uni katkeilee. Joitakin asuntoesittelyjä on tulossa huomenna, ylihuomenna ja maanantaina. Mentävä on, vaikei kenellekään tunnu kelpaavan. Luottotiedot ovat kyllä kunnossa, mutta kun ei ole näyttää työpaikkaa.

Enää kymmenen päivää ja Sanna joutuu muuttamaan tästä asunnosta, joka on tukikohtani.

Sukkuloin ympäri kaupunkia busseilla ja junilla. Olen niin kireä, että se näkyy naamasta. Kun syöksyn metron oviaukosta sisään, siellä seisova vartija hätkähtää ja tavoittelee radiopuhelinta: perkele, nyt on tilanne päällä.

27

Aika alkaa loppua. Tavarointa pitäisi pakata, Sannaa ei ole näkynyt päiväkausiin. Sitten tulee soitto oudosta numerosta. Sannan soittaa jonkun kaverin puhelimesta.

- Voitko lainata kolmekymppiä?
- Ei oo paljon rahaa. Käviskö kaksikymppiä?
- Kai sen on sitten käytävä. Pistä mun tilille, tarviin sen kohta.
- Ei meillä ole samaa pankkia, etkö perkele ikinä muista. Menee kaks päivää ennenku tulee.
- Ai niin. No voihan hitto.
- Ja koska vittu tulet auttamaan tänne. HÄ!?
- Älä nyt keuhkoa mulle. Mä tuun huomenna.

28

Sannaa ei näy vielääkään.

Vihdoin tärppäsi, saamme kaksion Herttoniemestä.

Soitan sossuun, isälle ja kysyn lainaa, järjestän takuuvuokraa, muuton, soitan lastenvalvojalle tilannetiedotusta, alan pakkaamaan Sannan tavaroita. Soitan Kouvolan asuntoyhtiöön. Asunto on irtisanottava kolmen päivän päästä maanantaina klo 14 mennessä, muuten menee elokuunkin vuokra. Siihen ei olisi varaa.

29

Sanna soittaa ja sanoo että hänkin sai kämpän. Tosin vasta elokuun lopusta alkaen.

- Mahtavaa! Tosi hyvä juttu!
- Voisinko kuule majaillla sit sun luona siihen asti?
- Kai se käy. Mut tuus nyt tänne pakkaamaan.
- Joo joo, älä hermoile. Illalla.

Ilta tulee, Sannaa ei näy. En viitsi soittaa.